

Filozofická fakulta Karlovy univerzity

Katedra sociální práce

Posudek na rigorózní práci Mrg. Petra Winklera :

**Posudek zpracovala a jako práci rigorózní ji navrhuje vedoucí práce
PhDr.Jiřina Šiklová, CSc**

Autor a název rigorózní práce _

Mgr. Petr Winkler- absolvent oboru sociální práce FFUK - v roce 2009

**Název práce : Co přinesly experimenty s LSD – na soběsama aneb
psychosociální aspekty užívání LSD nejen ve vědě o duševním zdraví**

Předložená rigorózní práce bývalého posluchače katedry sociální práce, Mgr. Petra Winklera splňuje všechny požadavky kladené na rigorózní práci a proto považuji za správné, že byla autorem předložena k obhajobě. Předložená rigorózní práce je výsledkem dlouhodobého, samostatného studia pramenů i vlastních empirických studií autora a je přínosem k oboru sociální práce i k tematice z hlediska sociologie a psychologie, především klinické psychologie. Autor Petr Winkler tuto práci úspěšně obhájil jako svoji práci diplomovou a za ni získal titul magistr. V následujících měsících o tomto tématu přednášel v zahraničí na konferencích, na české psychoanalytické společnosti, účastnil se dalších diskusí o tomto tématu a jeho práce byla oceněna i na univerzitě v Nizozemí. Tam ji nabídl jako podklad pro svoji žádost o studijní pobyt na univerzitě v Leidenu. Předložená rigorózní práce má všechny požadované náležitosti, je objevná, vytvořena na podkladě autorova studia i empirických dat, která získal a nyní ještě rozšířil výzkumem a je doplněna obsáhlým seznamem literatury naší i zahraniční. Mimo jiné, poskytuje přehled o literatuře o tomto tématu která byla uvedena ve zdejších –ještě československých časopisech a různých sbornících z konferencí, které jsou většinou již nedostupné. Autor

předložené rigorózní práce tyto sborníky získal i excerpoval, což samo o sobě je přínosem pro současnost i pro další badatele, kteří se budou obdobným tématem zabývat. Výjimečnost tehdejších experimentů s LSD, má i význam z hlediska světového. Tehdy, letech šedesátých, bylo Československo jednou z mála zemí, ve které bylo možné legálně experimentovat s LSD. Proto předložená rigorózní práce má i širší, naši republiku přesahující dimenzi. O tyto poznatky již projevíli zájem i v zahraničí, autor byl proto pozván ke spolupráci s některými odbornými pracovišti v Kanadě a vystoupil s těmito poznatky i na konferencích v Nizozemí a Belgii, kde úspěšně obhajoval svoje poznatky .

Práce je metodologicky dobře zpracovaná i zakotvena v polostrukturovaném interview, které bylo vždy zachyceno a dodatečně ověřováno i respondenty. Respondenti byli bývalí významní psychologové a psychoterapeuti a i záznam jejich tehdejších zkušeností je přínosem. Záznam rozhovorů a osobních poznatků Petr Winkler částečně zařadil do své práce a současně tyto dokumenty archivoval a umožnil tak i pro budoucnost s těmito záznamy pracovat dalším zájemcům. Tato skutečnost je také významná, neboť tázání experimentátoři pomalu z tohoto světa odcházejí a další excerptce jejich zkušeností nebude možná. Petr Winkler podrobně popisuje tuto metodiku, reflektuje možné zkreslení dané časovým odstupem od doby experimentů s LSD a i to, že respondenti patřili současně sami k experimentátorům, tedy předem poučeným lidem, kteří mohli i při interpretacích reflektovat poznatky jak z účinku drogy, tak znalosti získané svojí profesí. I tyto metodické postupy jsou zaznamenány v předložené práci. Výňatky z této práce četli někteří tázání i odborníci zabývající se tematikou vlivu návykových látek v současnosti a práci magistra Winklera ocenili jako přínosnou.

Jako vedoucí této práce jsem navrhla již při obhajobě v roce 2009 tuto práci na výbornou a současně jsem ji doporučila po získání souhlasu členů komise pro státní závěrečné zkoušky, podat jako rigorózní. Stručně k tématu práce : Předložená rigorózní práce Mgr. Petra Winklera se zabývá tématem u nás až dosud opomíjeným, tedy pokusy s LSD, které byly prováděny zcela legálně v letech šedesátých. Tehdy byly tyto experimenty s touto drogou prováděny pro terapeutické účely a také účely vojenské. V následujících desetiletích tzv. normalizace, většina vědeckých pracovníků zabývajících se v šedesátých letech tímto výzkumem, nemohla pracovat na původních vědeckých pracovištích, obdobný výzkum nebyl podporován a tematika upadla v uměle vytvořené zapomnění. Nyní, dvacet let po převratu stal se nepřímo podnětem k vypracování této studie zájem ze zahraničí, konkrétně z Kanady z Vancouveru, kdy byl vznesen dotaz, zda by bylo možné získat přehled o tomto období využívání LSD jak pro experimentální, tak pro terapeutické účely. Jak je známo, LSD bylo

v pozdějších letech i v USA zavrženo a jeho protagonisté, včetně prof. Learyho odsuzováni. I proto měli v zahraničí zájem o výsledky experimentů, které byly realizovány v standardních, často i zcela klinických podmínkách a výsledky zaznamenány, bez zkreslení. Přístup v tehdejším Československu, kde se tehdy tato droga legálně vyráběla a distribuovala, byl od tehdejšího využívání této drogy na Západě odlišný. I proto jsou interview, která jsou součástí této rigorózní práce, významným přínosem pro vědu zde i v zahraničí. Tuto výjimečnou situaci Mgr. Winkler také zhodnotil ve své práci tyto poznatky byly kladně oceněny v zahraničí.

Autor rigorózní práce začíná svoji studii popisem situace v letech šedesátých, kdy halucinogeny byly jakoby znovu objeveny generací mladých lidí a došlo k prvnímu skoro masovému užívání LSD. Drogy měly vliv na tehdejší kulturu a ovlivnily jednu generaci mladých lidí i jejich tvorbu (hippies, Woodstock apod.) A současně byly přijaty i řadou jejich univerzitních učitelů jako významná látka pro autognostický přístup. Petr Winkler začíná svoji práci vhodným zařazením do kontextu čtvrtstoletí po válce, kdy se do fáze dospělosti dostávala první poválečná, početně významná generace mladých lidí, později nazývaná babyboomers. Tito mladí lidé, převážně v USA ale i v Západním Německu, Švýcarsku, Francii a Itálii, snažili formou experimentů s drogami odlišit od svých vysoce úspěšných rodičů. Ti dokázali obnovit život po válce nejen v zdevastované Evropě, ale i v USA. Tehdy jak Amerika, tak i západní Evropa prožívaly období ekonomické prosperity a současně byly ve stálém ohrožení „studené války“ a začaly se objevovat první stinné stránky v podobě války ve Vietnamu.

Po tomto začlenění do historického kontextu autor rigorózní práce popisuje zasvěceně používání halucinogenů v historii lidstva a především se zaměřuje na období od konce 19. století. Zaměřuje se na objev LSD, rozebírá jeho varianty používání k různým účelům na Západě, ale i na Východě, konkrétně v tehdejším socialistickém Československu. LSD, jak popisuje, mělo být využíváno pro jeho destruktivní potenciál a jeho možnost legálního využití případně obrany státu. I proto bylo tehdy v Československu legálně vyráběno ve standardních podmínkách a v přesných šaržích státními podniky a také legálně užíváno. V klinických podmínkách byly realizovány experimenty s jeho užíváním přímo psychology, psychoterapeuty, lékaři a tehdejšími sociálními pracovníky a zjišťován vliv těchto drog. Pro tyto rozhovory autor práce získal mnohé významné tehdejší vědecké pracovníky a dokázal je získat pro spolupráci a pro to, aby vyplnili jím sestavený dotazník, který je také součástí rigorózní práce.

Zásluhou autora je i část, ve které metodou dobře zakotveného hloubkového interview získal pro spolupráci na desítky tehdejších odborníků, kteří sami přijali LSD, případně s ním přímo prováděli experimenty.

Metodologie interview je popsána v úvodu experimentální části, jednotlivá interview jsou zachycena na magnetofonovém pásku a jsou či budou k dispozici pozdějším badatelům. Mnozí tázaní se vyjádřili i k základní otázce, totiž k možnosti využití halucinogenů ve vědách o duševním zdraví. Petr Winkler zaznamenal sdělené prožitky respondentů, popsal je – pochopitelně se zachování anonymity respondentů- a současně popsal sociální a profesionální zařazení těchto respondentů. Získal autorizaci těchto výpovědí, systematicky zpracoval odpovědi respondentů, z nichž mnozí tehdy prováděli experimenty s LSD na různě vymezených sociálních skupinách. Již jenom toto je významný přínos pro tehdejší období, pro poznání drog a jejich vlivu, vlivu který není zkreslen představou, že je to nelegální. Tato část rigorózní práce má velký význam i pro případné zpracování historie československé psychiatrie v tomto období. Tyto poznatky budou v nejbližších letech již nedostupné (generace stárne a vymírá).

V závěru své rigorózní práce Petr Winkler vymezil přínos těchto halucinogenů pro práci sociálních pracovníků. Ti měli či ještě mají takto možnost poznat prožitky svých případných klientů, poznat jak obohacuje ale i omezuje poznání této chemicky navozené dezintegrace psychiku jedince, jakou poskytuje zkušenost, jak může zasáhnout, ale i obohatit osobnost.

V závěru se na podkladě takto získaných výsledků Mgr. Winkler zabývá významem a případně i výzkumem halucinogenů a jejich využití pro práci sociálních pracovníků a opětně zařazuje tyto poznatky do soudobého kontextu konzumně orientované společnosti, ohrožované vlivem dalších kultur.

PhDr. Jirina Šiklová, CSc
Emeritní přednášející na katedře sociální práce FFUK
Praha 1. Klimentská 17.
e-mail jirina.siklova@ecn.cz,
tel. 0042 222 22327106

27. III.

2010